

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 kor.
Fél évre	6 kor.
Negyedévre	3 kor.

Egyes szám ára 16 fillér.

Hirdetések díja:

— centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árképzésben részesülnek.

Nyitl tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség

és kiadó hivatal:

Földes Ede

Könyvkereskedése

Bethlen-utca 2. sz. alatt,

hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések benyújtásának, mentesen küldendők.

Kéziratok nem adóznak vissza.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kérjük t. olvasóinkat, sziveskedjenek lapunkra előfizetéseiket mielőbb megújítani, hogy a kellő számú példányok nyomtatása iránt intézkedhessünk. Előfizetési áraink: Egész évre 12 korona, félfévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Az Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület tagjai — ha egyszerre fizetnek elő az egész évre — a „Közérdek”-et 10 koronáért kapják.

Széll Kálmán a kiegyezésről.

Ama nagy politikai beszéd, amelyet a miniszterelnök a képviselőház november 18-iki ülésében elmondott, mesterműve a védelemből átmenő támadásnak, mely két karddal viaskodik és éles szemekkel találja meg ellenfeleinek sebezhető oldalait. De a beszédet, épp e minőségénél fogva, a napi sajtó csakis mint ved- és vadbeszédet méltányolta, csupán a jobbra-balra kiosztott éles vágások hatása képezte mérlegelés tárgyát, ellenben a miniszterelnök azon elvi kijelentései, amelyek néhány nagyfotosságu aktuális kérdésben a kormány álláspontját helyezték tiszta világításba, jóformán figyelmen kívül hagyattak.

Nevezetesen a kormányelnök tüzetesen, igen behatóan foglalkozott a kiegyezés ügyével, e kérdést minden vonatkozásában felfejtette, a teendőkre nézve programot tárt elének és szavát kötötte le arra, hogy a kifejtett állásponttól ő és kormánya eltérni nem fog.

A kormányelnök mindenek előtt úgy az önálló, valamint a közös vámterület előnyeit és hátrányait mutatta be annyi objektivitással, hogy a beszéd e részét minden elfogulatlanul gondolkodónak, különösen minden közgazdasági szakembernek, bátran el lehet fogadni. A beszéd vonatkozó része a következő:

„Az önálló vámterületnek kétségtelenül egyik igen nagy előnye lenne az önálló szabad mozgás. Egy másik nagy előnye az, hogy az iparfejlesztés czéljából az intézkedéseknek oly eszközeit, a vámokat lehetne életbe léptetni, amelyek kétségtelenül hatékonyabbak, sikeresebbek, mint a vámközösség esetében fennálló intézkedések. Ez tény; de másfelől tény az is, hogy kétségtelenül rázkódtatással járna ez az átmenet mind a gazda-

sági, mind a hitel-életnek összes vonatkozásaiban. Ha megvan az önálló vámterületnek az a nagy előnye, hogy az iparfejlesztés terén hatékony nagy eszközökkel rendelkezik, megvan az a hátránya is, hogy azt, amit kiviszünk: a nyerstermelésnek és az ő-termelésnek czikkét, nehezebben — csak ezt a szót használom — kétségtelenül nehezebben és több akadálylyal fogjuk kivihetni. Már most vannak a vámszövetségnek is hátrányai, mert az iparvámoknak a súlya kétségtelenül, nagyszerű Magyarországra nehezedik, mint consumensre. Az a kérdés, hogy az a hátrány, amely a vámszövetségben van és az a hátrány, amely a külön vámterületnél van, meg az az előny, ami mindkétőben rejlik, hogyan ellensúlyozzák egymást a maguk gazdasági hatásában? Ez a kérdés és semmi egyéb. És ezt a kérdést eszerint kell megítélni. Nem Eldorádó sem az egyik, sem a másik, hanem igenis a szürke valóságban élő gazdasági érdekeknek és momentumoknak mérlegeléséből ad és az a kérdés, hová billen aztán a serpenyő. Én meg tovább megyek és azt mondom, hogy nem tartom a külön vámterület felállításának veszedelemét akkorának, hogy az Ausztriával való egyezkedésnél Magyarország megadja magát minden feltétel nélkül vagy rossz, elfogadhatatlan feltételekkel. Nem, semmi esetre sem. Sohasem így fogtuk mi ezt fel, hanem úgy fogtuk fel, hogy vizsgáljuk, mérlegeljük és egyenként kompenzáljuk a kérdéseket és az érdekeket és a dolgokat kölcsönös méltányossággal, és akkor aszerint fogunk megállapodni, amint a mérleg kiüt. A külön vámterület bajai nem oly nagyok, hogy ezek miatt egy gazdasági érdekeinkre egyáltalán káros szerződésbe menjünk; viszont azzal mégis annyira kétségtelen hátrányok is állanak elő, hogy egy jó egység érdekeinket jobban védi, mint a szakítás.”

Már most, ha a kormányelnök által az önálló vámterület mellett és az ellen felhozott érveket mérlegeljük és ezen érvek felsorolásából Széll Kálmán egyéni véleményét, mely valószínűleg a kormányé is, leszűrni óhajtjuk, úgy találjuk, hogy a kormányelnök inkább az önálló vámterület felé hajlik, ettől több jót vár, míg hátrányait kevésbé károsoknak s inkább csak átmeneti jellegűeknek tekinti. A miniszterelnök ugyanis

elismeri, hogy az önálló vámterület felállítására esetén az iparfejlesztésnek oly eszközeit lehet alkalmazni, amelyek a közös vámterület fenntartása esetében nem állanak rendelkezésünkre, míg ezzel szemben az önálló vámterület eddig igen lényegesnek tartott hátrányáról majdnem kicsinyítőleg nyilatkozott s annak nagy jelentőségét nem tulajdonít. A közös vámterület hívei ugyanis eddig igen elremitó képet festettek mezőgazdasági terményeink értékesítésének lehetetlenné válásáról akkor, ha felmondjuk a vámszövetséget, mely — szerintük — mezőgazdasági terményeink osztrák piacainak elvesztését vonná maga után. Ettől a kormányelnök nem fél, sőt az osztrák piacok elvesztésének lehetőségét a kombinációba bele sem vonja, hanem mindössze annyit mond, hogy az önálló vámterület felállítására esetén nyersterményeinket nehezebben és több akadálylyal leszünk csak képesek elhelyezni. És pedig — beszédének előző passzusából kivehetőleg — ezt az akadályt is csak az átmeneti időszakban látja fenforogni és ismételtlen is hangoztatja, hogy a külön vámterület felállításának veszedelemei nem nagyok és minket érdekeink ellen való vámegegyezmény kötésére nem kényszerítenek.

Mi következik mindebből? Az-e, hogy a magyar kormány átlépett az önálló vámterület elvi alapjára? Nem — ma még csak válogat és Ausztria magatartásától teszi függővé, hogy melyiket választja. Erre utal a beszéd következő része:

„Ha nem lehet az ország érdekeinek, még pedig összes gazdasági, nem csak termelési, de ipari érdekeinek szempontjából ezen érdekeket biztosítani úgy, hogy meglegyen az ország gazdasági fejlődésének minden eleme és feltétele, én leszek az első, aki azt fogja mondani, hogy olyan alkut, amely ezeket a mai egységben fennálló és biztosított feltételeket, a magyar gazdasági életnek minden irányban fejlődését megtagadja, nem köthetnek, nem fogadhatók el.”

Ezzel két dolog van világosan megmondva: Az egyik az, hogy a kiegyezés érdekében hozott áldozatok terén elmentünk a véghatárig és többé semmiféle újabb áldozatot hozni hajlandók nem vagyunk, nemcsak, hanem oly kiegyezést követelünk, amely gazdasági fejlődésün-

TÁRCA.

Otthon.

Legy edvözölve, edes otthonom!
Oh csakhogy végre újra látlak én!
A régi ház, a várkert, a berek
Mind mosolyogva intenek felém.
Nyílik virág a nagy világon még,
Sok csodás dolgot pihent meg szemem,
De anyai szepet nem láttam sehol,
Mint egykor itt e magányos helyen.

Azóta évek, évek teltek el.
Oh, hányszor merengtem el a mesén,
Mit egyre szóttek gyermekálmaim,
A nagy körtefa árnyas rejtékén!
Minek mondjam, hogy messze tűntek el,
Hogy velük szakadt lelkeimnek fele? . . .
Itthon vagyok, oly édes ez a hely,
Hol hull reám a rózsák levele.

És újra elfog a vágy, epedés,
Letűnt idők multjába vész szemem . . .
Azt az ábrándos, bizó gyermeket
Meg nem találom, nem is keresem!
Ujra suttog fölöttem a levél,
Oh mi más az, mit most regél nekem!
Szívemben rég haldoklik a remény,
Csak egy, a bű, mi örök, végtelen.

Oh, hogyha lehetne még csak egyszer
Visszaálmodni azt a szép időt!
Oh, hogyha lehetnék még csak egyszer
Az a gyermek, ki voltam azelőtt!

Sirattam a hervadó virágot,
Egyeb bűm akkor még nem akadt . . .
Gyermekszív bűját ott fent az egeben
Megnevetik a játszó angyalok.

Nem ismeresz én rám, edes szülőföldem.
Kedves padom ott a nagy fa alatt,
Megmaradtál épségben, egészen;
Az időnek nálam nyoma maradt.
Fáradt vagyok, lelkem repüleset
Úgy húzza vonja vissza valami . . .
Boldogtalan szívek jajgatását
Vélem ilyenkor mindig hallani.

Sallak Róza.

Éjjel.

Írta: Hollósy István.

Sűrű, nehéz köd szakad. A házfalak, az utcák nyirkosak a nedvességtől. A levegő szinte elfojtja mellemet.

Mint a sirhalmok süppedt sora, gubbaszt az utcák fölszakgatott kövezete apró esomókba hányva.

Az ég vakon borul a világra; nem ragyognak szép, fényes csillag-szemek. A gázlángokat is egyre fojogatja a köd; fázva, dideregve kuporodnak összebb, összebb.

A szél mint valami elikkadt, elfulladt, megdermedt szárnyas szörnnyeteg függ az ormótlan, sötét szürkességben; meg nem libbenő, ködülte szárnya elföld, elbukol mindent s elfojtja a természet lelegzetvételét.

Az óra ércnyelve belekondul e halotti némaságba; de mintha megrémülne önmagától, elhallgat hirtelen.

Ez az éj, ez a komor, gyászos, mindenektől elhagyott éj oly rokonnak tetszik nekem, mintha csak a testvérem volna!

Az utcákon csatangolok, a sáros, hallgatag, csöndes

utcákon, s keresek valamit, mit tudni szeretnék, ami kerget e világon keresztül-kasul s kerget rajtam kívül megannyi milliót, míg egy gödörbe bele nem botlunk s el nem tűnünk benne, mintha soh' se lettünk volna!

Hát felelet ez?
Mire való élni? Czel-e az élet? vagy csak mód egy magasabb célhoz? . . . valóban egy megvirradt napnak, az örök életnek sötét előéjszakája?

Örök élet! balga reményünk utvesztője, vagy-e? S ha vagy, mi vár ott ránk, kik porba térünk előbb, mint sejtjenek: mért is voltunk itten?

— — — Mit gyötörsz kínos aggodás? . . . a bizonyosság szomját, tudom, soh' sem olthatom el!

— Pszt!

. . . A kapu alól valaki kilép . . . utánam jó . . . elhalad mellettem . . . megáll, megfordul, a szemembe nevet. Kendőjét elvonja arczáról . . . az arca csupa festék, ah, de a szemek! égnek, lobognak, mint a gyehenna tüze! E kifestett, nevető arcz olyan undorító!

Nyelvevel csettent; megszólít:
— Min tűnődöl egyre? atról soh' se lesz okosabb.

Mit jársz kelsz idekűnn?
Vállamra üt:

— Gyere! hideg van itt, szobám meleg . . . arczod komor; én vig vagyok . . . Nem tetszik?

S odébb megy halkán dudorászva:
— Hess légy, ne szállj rám! beteg vagyok ám én! . . .

Egyszerre érzem, én is beteg vagyok, valaminek a szomorú betege. De mintha most már tisztábban látnék; aiig több az élet, mint egy ilyen leány, ki a valunkra üt: babám, akarsz?

Vannak, kik megundorodnak tőle; vannak, kik kapva kapnak gyönyörein . . .

Kinek van igaza?

ket minden irányban, tehát az iparfejlesztés terén is biztosítja. A másik az, hogy ha ilyen kiegyezés nem jöhetne létre, mi minden skrupulus nélkül egyszerűen felállítjuk a vámsorompókat.

Ez a beszéd tehát egyszerűen Ausztriához intézett ultimátum, amely teljesen kiábrándíthatja odaát azokat, akik azt remélik, hogy ha a Reichsrath nem szankcionálja a kiegyezést az osztrák és a magyar kormány közt már létre jött feltételek értelmében, mi majd beadjuk a derekukat és a larmás Wolfok és ravasz Luegerek képesek lesznek Magyarországra nézve hátrányos módokat kiterjesztésére. M. P.

„Éles harc egy alispáni állás körül.”

Az „Ujság” f. hó 24-én kelt számában szíves volt közölni válaszat azon cikkere, mely fennebbi cím alatt 319. számában jelent meg. Amde válaszatához oly kommentárt fűzött, melyet szó nélkül nem szabad hagynom.

Az „Ujság” ugyanis így szól válaszatom közlése után:

„Eddig tart Nagy-Enyed képviselőjének levele, melylyel szemben mi legelőbb is azt jelentjük ki, hogy az „Ujság”-ban az alsófehérmegyei alispánválasztásról megírt sorainkat leghatározottabban, a maguk teljes egészében, minden változtatás nélkül fenntartjuk.

... A Török Bertalan irásának cselzatát mi nagyon jól megértettük. Ő tudja legjobban, hogy Zeyk Dániel főispán igenis készül a kandidálásnál végrehajtandó stiklirre. És mikor a képviselő ur azt mondja levelében, hogy Zeyk Danielt ilyen erőszakossággal meggyanusítani nem szabad, akkor a sorok között tulajdonképpen a főispánhoz szól illetéknéppen: Ime látod, amit el akarsz követni, az erőszakoskodás, és megcsufolása lenne a tövenytiszteletnek, a becsületes felfogásnak. Szóval Török Bertalan egy kis taktikával amolyan Brutus-i védőbeszédet mond Zeyk Danielt mellett, remélve, hogy a főispán, kitapasztalva ekép a közhangulatot lemond plánumáról. Ezt az eredményt mi is szeretnők s így most már nem tekintetben egyik vagyunk Nagy-Enyed város képviselőjével.”

* * *

Feleletem egyszerűen és határozottan ez: Szász József főszolgabíró kiváló tehetségével, régi, kifogástalan szolgálataival és népszerűségével fogva az alispáni kandidátából kihagyni Zeyk Dánielt főispán ö mlának nem lehet szándékában. Ilyen szándék nem egyeznek meg főispánunk jól ismert alkotmányos értelmeivel, melyek vármegyénk közönségének általános tiszteletét biztosítják számára. Ő méltóságának éppenséggel nincsen szüksége az én figyelmeztetésemre, hogy milyen alkotmányos irányt kövessen s emélfogva nekem sem volt szükségem arra, hogy akár nyíltan, akár sorok között intéseket adjak. Amit írtam ő mlárgól, azt igaz meggyőződéssel írtam s fenntartom teljes lelki nyugalommal. Nem hoztam fel ő mlga előtt a kandidatio

A bergengóczi toronyóra.

Mennyivel nagyobb olvasó közönséget biztosítok vala magamnak különösen Bergengóczia versenytársra: a szomszéd Sárdomb részéről ha fenti cím helyett hangzatosabbat választottam volna, pl. ezt: „Bergengóczia mizeriái.”

A sárdombiak ugyanis mindig szívesen hallgaták versenytársuk mizeriáinak emlegetését, de legyenek nyugodtak, mert bár „én nem igerek 500 aranyat s persze nem is adok de azt határozottan állítom”, hogy az alábbiakban nagybecsű kívánságuk is kielégítésre találand.

Hiszzen csak azt kell felemlítenem, hogy Bergengóczia közönsége nem volt boldog s most sem az.

És hogy miért van a boldogság híjánál, kérdi valaki? Talán most minden igyekezete dacára nem tudott „Mucsa” hírnevere vergődni, vagy most, míg Sárdombot kóbor színtársulatok mindig urjokba ejtik, addig Bergengóczia csak erővel foghat magának egy ily dicső truppot, avagy talán most az év szakaszaira való tekintet nélkül a bergengócziainak nyakig kellett sárban uszniok? Oh nem! Még a feneketlen sárnál is mélyebb és mégis oly egyszerű oka volt közlegületlenségüknek, oly egyszerű, hogy ha nem magam fedeztem volna fel, hanem mástól kell vala hallanom, hát egyszerűen a szemé közé nevettem volna.

Ej, de mit kreulgetem én is a forró kását ama bizonyos macskához hasonlóan! A bergengóczi közlegületlenséget az egységes és mindenkire egyaránt irányadó időszámítás hiánya okozta, úgy hogy a szigorúan pontos időhöz kötött teendők itt semmiképpen sem sikerültek és némelykor ezen megfigyelésem alapos voltá-

nyét, nem is intéztem, köztvetve sem, e tárgyban hozzá kérdést, mert sértesnek tartanám az ilyen gyakorlatnak látszó kérdés felvetését egy nemes gondolkodású, alkotmányos férfival szemben, kit csak tisztelni tanultunk.

Török Bertalan,
orsz. gy. képviselő.

Képviseleti közgyűlés Nagy-Enyeden.

Nagy-Enyed r. t. város képviselő-testülete f. hó 25-én délelőtti 10 órától kezdődőleg rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a következő fontosabb határozatok hoztak:

1. A városi tanács bejelentvén, hogy 1902. évre a város területén fizetendő borítal- és hus-fogyasztási adók tárgyában kötött szerződés miniszterileg jóváhagyatott. Winkler János képviseleti tag alaposan és részletesen megokolt indítványára a közgyűlés utasította a tanácsot, hogy szerzendő tapasztalatok alapján tegyen tanulmányokat a fogyasztási adóknak városi kezelésbe való átvétele érdekében.

2. A városi virilisi képviselők 1902. évi jegyzékének megállapítására a múlt közgyűlésen kiküldött bizottság jelentése betérjesztetik s a törvény értelmében 30 napi közszemlére tétetvén, a következő gyűlésen tárgyalásra fog kitűzteni. Ezen jelentés szerint virilisek lesznek az 1902. évben:

1. Bethlen-főiskola 3036 kor. 34 fillér adóval. 2. Folyovich Sándor 1626 kor. 3. Ifj. Winkler János 1550 kor. 4. Kerekes Mihály 1084 kor. 5. Cirner J. József 902 kor. 6. Müller Mihály 682 kor. 7. Leutschafi Lajos 677 kor. 8. Jakab Károly 634 kor. 9. Szilágyi Farkas 616 kor. 10. Dr. Magyarai Károly 590 kor. 11. Fesztinger David 571 kor. 12. Zeyk Dániel 570 kor. 13. Minorita tarshaz 555 kor. 14. Id. Gref János 554 kor. 15. Id. Winkler János 544 kor. 16. Ev. ref. egyház 522 kor. 17. Meggyes Bálint 519 kor. 18. Jován Jenő 483 kor. 19. Benedek Sámuel 482 kor. 20. Dr. Lengyel György 468 kor. 21. Kovács József 458 kor. 22. Kozma Gyula 447 kor. 23. Matyas Sándor 438 kor. 24. Szász József 371 kor. 25. Dózsa Kálmán 370 kor. 26. Özv. Veress Miklósné 364 kor. 27. Dr. Bocz József 362 kor. 28. Dr. Szaniszló Albert 359 kor. 29. Nagy Lajos 357 kor. 30. Sándor Miklós 354 kor. — Póttagok: Elekes Károly, Váro Ferencz, Sebesi Ádám, Fogarasi Albert, Korbuly Bálint.

3. Tövis nagyközség előjáróságának megkeresése folytán a képviselet hozzájárult ahhoz, hogy Tövisen az 1902. évben az augusztusi vásár 28-án, a novemberi pedig 8-án tartassék.

4. A régi városház nagytermének renoválási munkálatai közben a dolog természeté szerint fel kellett mérünie a terem világítása kérdésének is; mert az eddigi világítás gyarló is, egészségtelen is, sőt még veszedelmes is volt. A városi tanács tanulmányokat tett arra nézve, hogy melyik világító anyag volna a legmegfelelőbb. Szaktekintélyek véleményét és ajánlatát szerezték össze. A polgármester személyesen tanulmányozta több városban a közvilágítás kérdését. Felhívá-

ról a magam részéről is szomorú tapasztalatot szereztem.

Igy az állami anyakönyvezető rövidre szabott hivatalos órái — parosulva egy kis babonával — sok, nagyon sok boldognak ígérkező házasságot híusítanak meg, többek között az enyémet is; a feltétlen pontosságot igénylő légyottok ezért nem jutottak dülőre; ezzel magyarázhatom meg, hogy meghatározott időhöz kötött összejövetelek, estélyek egyáltalán nem akartak sikerülni, okozva mindannyiszor a házi asszonyoknak végtelen bossúságot; ily kicsinyes okokból híusult meg a villamvilágítás is a kiküldött bizottság vonatról való lekésése következtében, valószínűleg örök időkre; ezért nem működtek a bergengóczi hivatalkok közmgelégedésre, s felhozhatnék még sok hasonlót.

A sárdombiak öröme azonban még korai, mert a bajok orvoslására a mai „bizottságos” világban a Bergengóczia-beliek is megalakították a közjölési bizottságot, mely alapos körültekintés után a következő megállapodásra jutott:

Tekintve, hogy a kakasok ezen hajdankorbeli időjelzők, ma már oly megbízhatatlanok, oly rosszul járnak, egyszóval nagyszerű hivatásuk tudatának magaslatán egyáltalán nem állanak;

tekintve, hogy a mai óra-ipar nagyobb dicsőségére egyetlen fali-avagy zsebóra egyformán, pontosan nem jár, mert azokat a vendéglátók és vendégeskedők a vendégek kedvessége, vagy a házi gazda szivességéhez mérten hol előre, hol hátra cibálják, okozva ezzel óriási időszámításbeli különbséget;

tekintve, miszerint az órák elébb felsorolt okokból mindig rosszul jártak és még mindig rosszul járnak, sőt még jövőre sincs remény, hogy jól fognának járn;

sára Berdenics Győző mérnök, ki az acetylen-gázzal való világítás ügyében első rangú szakember, városunkba érkezvén, elméleti előadást tartott, mely lapunkban is közöltetett, és a nevezett gázzal való világítást gyakorlatilag is bemutatta. Meggyőzte városi közönségünket arról, hogy az acetylen-láng legfőbb, tehát legközelebb van a nap fényéhez; egészségi tekintetben legmegfelelőbb, mert kevés oxigént emeszt, kevés az égési terméke és legkevesebb meleget fejt ki. Meggyőzte közönségünket arról is, hogy ezen gáz veszélyes voltáról szóló hírek túlzottak. Robbanás természetesen keletkezhetik hanyag és gondatlan kezelés folytán, de ma már oly tökéletes fejlesztő-készülek áll rendelkezésre, ahol némi gondos felügyelet mellett jóformán ki van zárva a veszedelem lehetőségé. A városi tanács próbaképpen a városháznak, kaszinó-épületnek és Nemzeti Szállónak ezen világításra való berendezését hozza javaslatba s a Bethlen-kollegium előjáróságával történt előleges egyezkedés alapján a Két Hattyu szállodáét. Költségvetést is kértek be két cézgtől, melyek közül a Berdenicsé ajánlatosabb; e szerint a tervezett berendezés 12000 koronába kerülne. A közgyűlés az előterjesztéshez hozzájárult. E szerint az acetylen-világítás a jövő tavaszon a nevezett épületekben berendeztetik; s ha a kísérlet beválik, az egész város utcai világítása ezen gázzal fog megvalósíttatni; sőt a háztulajdonosok kívánságára, előleges egyezkedés szerint, privát lakásokba is bé lesz vezethető. Ezen első berendezés költségeinek fedezésére megfelelő összegű köicsőn vétetik fel a tisztviselői nyugdíj-alapból.

5. Br. Petricsewics Horvát Béla, baczka-madarasi lakos, azt az ajánlatot terjesztette a képviselet elé, hogy vizerővel fejlesztett elektromos áramot szolgáltat a városnak világítás céljára. A képviselet, mivel az előbbi határozat folytán ez az ajánlat tárgyalanná lett, levette a kérdést napirendről.

6. Bakó Károly, ifj. Borsos Mózes és Szőke István a törzspolgárok sorába szabályszerű szavazással felvétek.

Levelezés.

Törvényhatósági bizottsági tagok választása Abrudbányán.

Meg kell emlékeznünk a f. hó 20-án megejtett választásról sine ira a nyilvánosság előtt már csak azért is, mert valószínűleg a román lapok is tele lesznek harsogó trombita módjára a románok győzelmével; de meg kell emlékeznünk még azért is, mert az egyesek által kötött paktumos árulásról le kell rántanunk az önos érdekeket fedező leplet.

A megválasztott b. tagok személyisége ellen a román részről semmi kifogásunk, s részben a magyar bizottsági tagok is oda illők a törvényhatósági tagok közé; de már ezek között van olyan is, ki csakugyan ott-hon maradhatott volna.

De hagyjuk a személyekkel való foglalkozást, mert e választásnál nem az érdem vagy a közérdek volt az elv, hanem a paktum.

tekintve, hogy a hány óra — fali, avagy zseb- — annyifeleképpen járt és most sincs különben, sőt még csak gondolni sem lehet, hogy másképpen legyen;

tekintve aztán, hogy egyetlen magán óra sem követelheti, hogy legpontosabban járjon és így a többire nézve irányadóul elismertessék;

végül tekintve ezt, tekintve azt: toronyóra szerzendőbe.

Persze! de miképpen és mivel, meg hol helyeztesék el!

Oh a bizottság ezen — valljuk meg, kissé fogas — kérdést is derekasan megoldotta. Kimondották, hogy a toronyóra a legmagasabb bergengóczi toronyt ékítse és a tulajdonos egyház tartsa szerencsésének, ha saját költségén ezen nagyszerű eszmét megvalósíthatja.

A bizony, de az ekklézsia szegény arra, azt meg nem lehet kívánni, hogy ha már a pappal harangoztat ugyan, toronyóra híján a pap még eleven kronameterre is legyen Bergengócziának a török mecsetbeli imámok módjára, annál is inkább, mert az ő órája a világ összes legrosszabbul járó óráinak példaképe.

Nem volt tehát más hátra, mint hogy legelőbb a képviselőt szólították fel adakozásra, hiszen neki ugyancsak tudnia kellett, hányat ütött az óra Bergengócziában. Azután a vidéki községetek is bevonták az érdekeltségi körbe, ami ellen persze Sárdomb községe nem mulasztotta el élénken tiltakozni. Végül a bálrendező albizottság — közöttük egy sánta is — összetánczolta a hiányzó összeget. A pénz tehát már egybe gyűlt, de eldöntetlen volt a kérdés, hogy milyen is legyen az a toronyóra: csak egész, avagy negyedet is ütő? vagy talán hogy muzsikáljon is és még láncza is legyen?

A magyar társadalmi élet megőlé betűje egy évtized óta az egyenlenség. Ezt halászták ki most a románok s ennek alapján követelték el a nemzeti arulás is. Mert minek lehetne egyének elnevezni azoknak a gyászmagyaroknak eljárását, kik megtagadva magyarságukat, elfelejtették azt az egykor tett nyilatkozatot, hogy ha szívükben magyarellenés érzést sejtenenek, úterüket vágnák fel?

A farkas a szőrét megváltoztatja, de természetét nem. A vért megtagadni nem lehet. A szeget, bármily erős zsákban, csak ideig-óráig lehet eldugva tartani, de kidugja végre mégis magát.

Tisztelettel viseltetünk a román testvérek iránt; ők nemzetiségük voltát, ha a magyarok segítségével is, de e választással beigazolták. Szégyeljek magukat azok a magyarok kik megvásárolhatók voltak.

A románoknak saját meggyőződésükön alapuló tradícióikhoz mértén küzdeniök kellett; de mit mondjunk azokról a magyarokról, kik megtagadják, mint rut szabrita vázak, a nemzeti eszményt?

Mi verespatakiak sem helyeseltük, hogy már hónapokkal ezelőtt megbizásunk nélkül egyesek paktumot kötöttek azokkal, kikben megbizni nem lehet, és azokért, kik Abrudbányáról a közeletben érdemet nem szereztek.

Fájó, de szomorúan jóleső ezen tanulság már csak azért is, mert a verespatakiak, éppen e paktum miatt, az elbizakodás arán buktak ki.

Ugy sejtjük, ez csak a kezdet kezdete és ennek Abrudbányán folytatása lesz majd a tanács szervezésénél, s bizony, ha ők nem vigyáznak, a talajt elszalasztják lábuk alól.

Jó lesz, ha a vezetők észre térnek s az általuk szet-szört elemeket tömörítik s kilövik maguk közül azokat, kik önös érdekekért feláldozzák, áruba bocsátják a nemzeti ideált is.

A vármegye pedig helyesen fog cselekedni, ha Abrudbányát, mint amely község választói orsz. gyűlési képviselőt nem Abrudbányán választanak, ismét elszakítja Abrudbányától s elküldi Magyar-Igenbe, mint ahová tartoznak is.

Nem árt kivétel nélkül megmagyarázni a tisztelendő és tiszteletes uraknak is, hogy a congruát a lelkeskedésért és nem a faji gyűlölet ápolásáért kapják. A pap legyen pap, akár magyar, akár román, s küzdjön a bűn ellen s a fekevesztett közérkölciség javítása mellett. Ez a szent kötelessége és hivatása.

Azt halljuk különben Abrudbányáról, hogy a választást több szabálytalanság miatt megfelelőbbézik. — És után köpenyeg.

V.....i.

Vegyes hírek.

— **Halálozás.** Özv. Jovian Antalné szül. Sánta Francziska nyugalmazott sóhivatali pénztárnokné folyó hó 22-én delelőtt 11 órakor életének 73-ik évében, éveig tartó súlyos betegség után, szívzselhüdesben meghalt.

E tárgyban a toronyóragyáros helyszíni szemléje alapján voltak határozatot hozandók. Míg a gyáros a toronyban máskált, s a bizottság a torony aljában tanácskozott, eközben a szegény órás a hiányos padozatot át 25 méter magasból közéjük bukfenchezett és éppen jókor, mert már várták és előterjesztésére megállapodtak 1/4-eket ütő, óránként csilingelő lánczos órában.

Aztán megérkezett a várva várt óra; édes vigalomba hozta a Megergőzia-belieket. Az első ütésekre az embereket örömmámor fogta el, éjjelenként álmaikból felébredve az óra ütését számlálták, hogy andalító kongása edesebb álomba ringassa őket.

Megvolt hát a toronyóra; azt várta mindenki, hogy a képviselő tudni fogja, hányat ütött az óra, hogy az anyakönyvvezető hivatalos órái nem lesznek sok keserű perc okozói, hogy a légyottok és estélyek pompásan sikerülendek, hogy a kaszinó nagyszerűen meg fog alakulni, hogy... ej, de mit folytassam?

Mindezek nem következtek be, a toronyóra a hidegek beálltán befagyott (oh, hogy még a toronyórának is be kell fagynia!), azután meg a varjak választották ki az óramutatókat hintázó helyül és reakzionárius hajlamuk tausatgtételül a mutatót mindig hátra viték, minek következtében az óra elromlott.

Ott vagyunk hát, ahol a mádi izraelita. Megint a régi állapotok állottak elő, bajok vagynak nagyok és sokak és mindenki azt kívánja, hogy a matató és meundyörgös menkö ott üsse meg minden sürgetés bevárása nélkül azt a toronyórát, és ezen közőhájhoz most már a sárdombiak is készségesen hozzájárulnak, csak hogy annak teljesülésére téli időben és villámhárító mellett még egy kissé varnik kell.

T—G—A.

— **Errata.** Lapunk múlt számában a vm. bizottsági tagok választásáról szóló értesítésből kimaradt Papp János nagyenyedi gyógyszerész neve, ki a Nagy-Enyed vidéki vál. kerületben lett megválasztva.

— **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara** a kereskedelmi miniszter ur felhívására figyelmeztetni óhajtja az érdekelt ipari vállalatokat, hogy igyekezzenek a közös hadsereg részéről időnként kiirt szállításokban minél tömegesebben részt venni. Konstatáltatott ugyanis, hogy a közös hadügyminiszter ur által kiirt, kellő időben követt, sőt az egyesekkel külön is közölt hirdetésekre a hazai iparvállalatok vagy egyáltalában nem, vagy nem a kellő számban pályáznak, sőt egyes vállalatok a hozzájuk intézett felhívásokra még választ sem adnak. Az ipari vállalatoknak ezen csekély érdeklődése következtében meghisítva látjuk nem csak a kereskedelmi miniszter urnak nagy küzdelmek arán kivívott azon megállapodását, hogy a közös hadsereg szükséglete a quota arányában a magyar ipar utján legyen fedezhető de a részvétlenséget általában hazai közgazdasági viszonyaink között olyan sajnálatos jelenségnek látjuk, melynek megváltoztatására nem csak anyagi, de hazafiás szempontokból is okvetetlen törekednünk kell. Ezen okokból kiindulva, a kamara az érdekelt ipari vállalatok figyelmébe ajánlja, hogy a közös hadügyminiszter ur által kiirtandó szállításokon menél többen vegyenek részt és legyenek azon, hogy versenyképes ajánlatokkal a magyar ipar megfelelő részesedését biztosítsák.

— **Mi nincs a bazárban?** Bemegy a székely a segesvári Deutsch-féle bazárba s ügyeli ott a társát, ki valamire elbolygott előle.

— Mi tetszik bácsi? — kérdi az egyik segéd.

— Semmi; nincs itt, ami nekem kell! — s azzal indul kifelé, mert nem volt ott a társa.

— Jöjjön vissza, — hívja a segéd — nézzen szét s fogadok, hogy olyant nem kér, ami itt ne lenne.

A székely visszatér s mondja:

— Adjon hát egy darab turós puliszkát!

— No már azzal nem szolgálhatok.

— Hát akkor ne komázzék. Zárja bé a boltját — mondja a székely s azzal tovább ment.

— **A kakuk természetrajzához.** Múlt számunkban közöltük egy német tudós vizsgálódásainak eredményét a kakuk természetére vonatkozólag. Azt mondja a német, hogy a pásztorelet korszakában a kakuk mindig a tavonuló nyájakat követte, ahonnan táplálékát szerezte; így tehát neki sem lehetett állandó tanyája. Tojásait pedig ott rakta le, ahol éppen tartózkodott. Ugyanezen tudós további következtetése az is, hogy ha egy fészekben két kakuk-tojás található, azok — a fentebbi tapasztalat szerint — nem egy kakuktól, hanem kettőtől származnak.

— **A kutya mint uszályhordozó.** A londoni előkelő társaságban egy jól ismert hölgy jött rá arra az eredeti gondolatra, hogy az ember a kedvenc ebét a ruháira hordozására felhasználja. Ez a hölgy nem retent vissza több kutyáját is betanítani arra, hogy azok egy intésre a földön vonszolt szoknyát a „kellő magasságig” megemeljék (pl. mikor egyik járdáról a másikra kell átmenni, vagy valamit a szoknyával ki kell kerülni), s az urnó után vigyék, aztán egy újabb intésre az uszályt szájukból kieresztve, a földre ismét visszabocsásák. Nagy feltűnést is keltett, mikor ez a lady a maga „okos” kutya „gardedam”-jával a járdákon megjelent, s mikor a neg. lábú apró uszályhordozó a maga feladatát — büszkén, kényesen lépegetve — kifogástalanul végrehajtotta. Az eb, mikor utca-, járdá-keresztződéshez ért az urnóje, szájával nagy ügyelettel ránczba szedve a nemes, drága selyem szoknya uszályát, magásra emelte azt úgy, hogy a földet sehol se érte, s tempóban lépkedve vitte a hölgy mellett haladva mindaddig, míg a lebecsításra jelt kapott. Ekkor elbocsátotta az uszályt, a hölgyre pillantott, s annak meglegedését látva, már csak hátul „követte” az uszályt, maga is igen „melegedetten” viselkedvén a felett, hogy sikerült urnóje tetszését kinyernie.

— **Bikaviadal női torreadorokkal.** Spanyolországban, Cadixban, nemrég a „érdekes” jelenetnek volt tanuja az összecsiszított arenai közönség. Festői öltözékben hat fiatal nő állt ki, mint torreador, a porondra. A publikum tombolásban tört ki a hat szépség láttára s izgatottan várta, hogy mi történik, ha a bika megjelenik. És a bika megjelent, és a 6 nő szétfutott, az egyik a porondon el is esett és ezt a bika nem valami udvariasan meg is tépásza. Az előbb ujjongó közönség erre fütyni és éktelenül ordítani kezdett, egy ur pedig a közönség köréből a porondra ugrott s kardot rántva, a bikát „hősiesen” leszurta. A tombolás megújult; a publikum férfi torreadorokat követelt; ordított; a karzaton katonák és matrózok hajbakaptak, véres verekedést rögtönöztek; a publikumból többen lebuktak a porondra, stb. Madridban is történt ugyane tájban egy óriási botrány a bikaviadalon, mely közben a vérszomjas elégedetlen közönség az

arenát „egyszerűen” felgyújtotta. S mindez történik Európában, a „művelt” spanyolok hazájában, Krisztus után a 20-ik században! És az állatvédők törekvéseit van, aki áhumanizmusnak nevezi; van, aki indokolatlan, gyermekees szentimentalizmusnak bélyegzi, sőt ki is figurazza!

— **A nagy emberek társasága.** Ralph Waldo Emerson írja egy helyütt, hogy ha az emberek meggon-dolnák, mi van a közelükben egy jó könyvtárban! A legelmesebb és legbölcsebb emberek egész társasága, akiket egy ezredév minden civilizált országokban produkált, lerakta tanulmányainak és bölcseségének eredményeit a legjobb rendben. Az emberek maguk rejté-kezők, megközelíthetetlenek voltak, türelmetlenek, ha zavarták őket, körülbástyázva az etikettel, de a gondolat, melyet legjobb barátjuk előtt sem lepleztek le, itt le van írva világos szavakkal a mi számunkra, más korszak idegen emberei számára. Egy könyvtárban sok száz jó barát vesz körül bennünket, de mindnyájukat lekötve tartja ezekben a papir- és bőrczafatokba valami varázslat, és bárha bennünket ismernek s közülük egy-kettő tiz vagy husz századon át várt ránk és azóta vágyakozik kiönteni a szívét előttünk, mégis az ő tisztító helyük törvénye az, hogy ne beszélhessenek, amíg őket meg nem szólították, és minthogy a varázsló, mint valami tüzerezredet, mindnyájukat uniformisba öltöztette, azért az igazira ráakadnunk rendkívül nehéz. Nem három szekrényből kell itt választani, mint a Venczei Kalmárban, hanem félmillióból, melyek külsőleg mind egyformák. És mi tudjuk tapasztalásból, hogy ebben a lutriban 50 vagy 100 tételre jut egy nyereség. Így kínálják némán, varázssal lekötve életük tapasztalásait a holtak is, hogy hasznunkra fordítsák. De ez az egész lutrizás sok és keserves gondot ad, sőt lehetetlené tenné megismerésüket. De im, megjelenik a történetirő s tapasztalásait könnyen, világosan, készen adja elének. Persze sok függ attól, hogy ki az, aki ezeket a tapasztalásokat megrostálta s nekünk idekínálta. Dr. Marczali Henrik bizonyára az a tudós, aki erre magyar földön a leghivatottabb. Azért ő szerkesztője a Nagy Képes Világtörténetnek s egyszersmind írója az Ujkor történetének. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes felbörkötésben 16 korona. Füzetenként is kapható 60 fillérjével. A 143. füzet most hagyta el a sajtót. Megjelen minden heten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII. Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Bérbeadó birtok.

Magyar-Bagó községben (Alsófehérmegye) 22 hold tagosított birtok (felerészben rét, felerészben pedig szántó) közvetlen a község mellett bérbeadó. Ezen birtokhoz tartozik egy 16—20 marhára való istálló és egy csűr.

8 hold erdőről pedig 6 éves cserfa eladó.

Tulajdonos: **Tamás Sándorné Kolozsvártt,** Ferencz-József-ut 9. sz. 3675 1—1

Sz. 3213. 1901. tlkvi.

Árverési hirdmény.

A balázsfalvi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyszabéni takaré- és hitelintézet végrehajtatónak Speteesán Ilária végrehajtást szenvedő elleni 113 kor. 06 fillér s jár. iránti végrehajtásos ügyében a nagysergédi 236 számú tjkvben foglalt A + 1 r. 237 2 hr. sz. ingatlanára 7 kor., a 2 r. 520 15 hr. sz. 11 kor., a 3 r. 548 hr. sz. 90 kor., a 4 r. 1008 2 hr. sz. 8 kor., a 6 r. 1257 hr. sz. 33 kor., a 8 r. 1320 hr. sz. 129 kor., a 9 r. 1806, 1807 hr. sz. 155 kor., a 10 r. 2211 2 hr. sz. 16 kor., a 13 r. 2603 1 hr. sz. 21 kor., a 14 r. 2659 hr. sz. 67 kor., a 17 r. 2765 hr. sz. 36 kor., a 18 r. 2817 hr. sz. 66 kor., a 19 r. 2828, 2829 hr. sz. 4 kor., a 20 r. 3002 2 hr. sz. 4 kor., a 21 r. 3023 hr. sz. 158 kor., a 22 r. 3040 hr. sz. 26 kor., a 24 r. 4204/2 hr. sz. 4 kor., a 25 r. 4391 hr. sz. 40 kor., a 27 r. 4859 hr. sz. 69 kor., a 29 r. 5035 2. 5036 hr. sz. 77 kor., a 30 r. 5038 hr. sz. 31 kor. és a 31 rend 5161/2 hr. számú ingatlanára 176 korona megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1901. december hó 18-án d. e. 10 órakor Nagy-Cserged községvárosánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is el fognak adni.

Árverezni szándékozik kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Balázsfalván, 1901. szeptember hó 23-án.

A kir. járásbíró.

Enyedi Lajos,

kir. ít. táblai bíró.

3676 1—1

